

ile Ebü'l-Meâlî Nehhâs Râzî onu öven kasideler yazmışlardır.

BİBLİYOGRAFYA :

Mücmelü't-tevârîh ve'l-kışâş (nşr. M. Ramazânî), Tahran 1318, s. 410, 412; Beyhakî, *Târîh* (Hüseynî), s. 127, 128, 132, 376, 406; Râvendî, *Râhatü's-sudûr* (Ateş), I, 135-140; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil* (trc. Abdülkerim Özeydin), İstanbul 1987, X, 110, 179, 198, 207, 212, 219, 336; Bûndârî, *Zübde'tü'n-Nusra* (Burslan), s. 87, 240-241; Hândmîr, *Düstûrü'l-vüzerâ* (nşr. Saîd-i Nefîsî), Tahran 2535 şş., s. 178, 187-188, 196; Münşî, *Nesâ'imü'l-es'hâr* (nşr. Celâleddîn-i Ürmevî), Tahran 1337 hş., s. 57-58; Ziriklî, *el-A'âm* (Fethullah), IV, 273; Abbâs-ı İkbâl, *Ve-zâret der 'Ahd-i Selâtin-i Büzürg-i Selçûkî*, Tahran 1338 hş./1959, s. 202-221; C. L. Klausner, *The Seljuk Vezirate A Study of Civil Administration 1055-1194*, Cambridge 1973, s. 47, 77, 87, 106-107, 126, 133; Ali Sevim, *Suriye ve Filistin Selçukluları Tarihi*, Ankara 1983, s. 153; A. K. S. Lambton, *State and Government in Medieval Islam*, Oxford 1985, s. 108; a.m.f., "The Internal Structure of the Seljuq Empire", *CHIr*, V, 252; Abdülkerim Özeydin, *Sultan Muhammed Tapar Devri Selçuklu Tarihi (498-511/1105-1118)*, Ankara 1990, s. 12, 77; K. V. Zetterstéen, "Fahrülmülk", *İA*, IV, 448; C. E. Bosworth, "Nizâmiyya", *Et*² (İng.), VIII, 81; Dihhuda, *Luğatnâme*, XXI/A, s. 78.

ABDÜLKERİM ÖZEYDİN

FAHRÜLMÜLK, İbn Ammâr

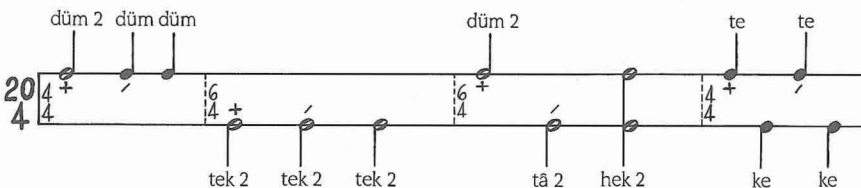
(bk. İBN AMMÂR, *Fahrülmülk*).

FAHTE

(فاخته)

Türk mûsikisi usullerinden.

Farsça "üveyik kuşu" anlamına gelen kelimenin ad olduğu bu büyük usul yirmi zamanlı ve on üç vuruşludur. Bir sofyan ile iki yürük semâi ve yine bir sofyan usulünün birleşmesinden meydana gelmiş olup 20/4'lük ikinci mertebesi kullanılmıştır. Fahte, ayrıca zencir usulünün terkinde yer alan ikinci usuldür. Şematik gösterilişi şöyledir:

Daha çok peşrev ve bestelerde kullanılan bu usulle az da olsa bazı kâr ve ilâhilerin ölçüldüğü görülmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Ezgi, *Türk Musikisi*, II, 67-68; Özkan, *TMNKI*, s. 650; Rauf Yekta, *Türk Musikisi*, s. 115; Sadettin Heper, "Türk Musikisinde Usuller", *MM*, sy. 346 (1978), s. 15.

İSMAİL HAKKI ÖZKAN

FAİK ÂLİ OZANSOY

(1876-1950)

Servet-i Fünûn devri şairlerinden.

Asıl adı Mehmed Faik olup Diyarbakirli Said Paşa'nın küçük oğlu ve Servet-i Fünûn devri edebiyatçılarından Süleyman Nazif'in kardeşidir. Diyarbakir'de doğdu. İlk öğrenimine burada başladı ve askerî rüşdiyeyi bitirip bir yıl idâdiye devam ettikten sonra İstanbul'da Mekteb-i Mülkiyye'nin idâdî kısmına girdi. 1897'de *Servet-i Fünûn* mecmuası etrafında bir araya gelen şair ve yazarlarla sıkça görüşmesi ve bazı şiirlerinin bu dergide yayımlanması üzerine göz altına alındı. Bu sebeple bir yıl kadar okula gidemedi. Ağabeyi Süleyman Nazif'in araya girmesiyle yeniden tahsiline devam etti ve ancak 1901'de Mekteb-i Mülkiyye'den mezun olabildi.

İlk görevi Süleyman Nazif'in mektupçu olarak bulunduğu Bursa vilâyeti maiyet memurluğudur. Bu sırada Ayvalık, Gönen, Erdek kaymakam vekilliklerinden sonra sırasıyla Sındırgı, Burhaniye, Pazarköy ve Mudanya kaymakamlıklarında bulundu. Midilli, Beyoğlu ve Üsküdar mutasarrıflıklarının ardından Dahiliye Nezâreti Hey'et-i Teftişîyyesi başkâtâbetinde görev aldı; Mütareke yıllarında Diyarbakir valisi oldu. Şubat 1920'de Ebûbekir Hâzım Bey'in (Tepeyran) Dahiliye nâzırlığı sırasında müsteşarlığa getirildiyse de kabinenin fazla uzun ömürlü olmaması yüzünden bu görevi kısa sürdü.

Faik Âli Ozansoy

Bir ara devlet görevinden ayrılarak Fransız Saint Benoit Mektebi'nde Türkçe, Mülkiye Mektebi'nde Fransızca derslerini okuttu. Dahiliye müsteşarı olarak yeniden devlet görevine döndü ve 1931 yılında bu görevden emekliye ayrıldı.

Arapça, Farsça, Fransızca bilen ve emeklilik yıllarında kendini bütününü şiir ve edebiyata veren Faik Âli, bir ara oğlu Münis Faik [Ozansoy] ile birlikte *Marmara* (1936) adlı aylık bir dergi de çıkardı, fakat bu derginin yayını uzun sürmedi. Faik Âli 1 Ekim 1950'de Ankara'da öldü; vasiyetine uyularak İstanbul'da Zincirlikuyu'daki Asrî Mezarlık'ta çok sevdiği Abdülhak Hâmid'in yanına gömüldü.

Şiire Mekteb-i Mülkiyye yıllarında Servet-i Fünûn hareketi içinde başlayan Faik Âli, ilk şiirlerini ancak 1908'de *Fânî Telsilliler* adı altında bir araya getirebildi. Aynı yıl *Midhat Paşa* adlı uzun manzumesini yayımladı. Fecr-i Âtî edebî hareketinin de içinde yer alan Faik Âli bu devrede kaleme aldığı şiirlerini *Temâsil* adlı kitabında topladı. I. Dünya Savaşı yıllarında millî duyguları güçlendirici, bilhassa ordunun mâneviyatını yüceltici nitelikle kaleme aldığı şiirlerini de *Elhân-ı Vatan* adıyla yayımladı. Meclis-i A'yân'ın dağıtılması üzerine Viyana'da parasız kalan Abdülhak Hâmid'in duygularına tercüman olmak amacıyla "Şâir-i A'zam'a Mektup" adlı uzun ve ünlü manzumesini kaleme aldı (1923).

Edebiyatla ve özellikle şiirle meşgul kültürlü bir ailenin çocuğu olarak doğan Faik Âli şiir zevki ve sevgisini küçük yaşlarda aile muhiti içinde tattı. Buna Mekteb-i Mülkiyye sıralarında Recâizâde Mahmud Ekrem ile Abdülhak Hâmid hayranlığı eklendi. Hâmid'i taklit etmesi ve onun yolundan gitmesi ikinci bir Hâmid olarak adlandırılmasına yol açtı. Ancak Hâmidâne şiir söylemek hevesiyle ağır bir dil kullanmış, şiirlerinde